

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

SBO Zonnesteen

Plaats : Tilburg
BRIN nummer : 04BX|C1
Onderzoeksnummer : 282243
Datum onderzoek : 9 en 11 juni 2015
Datum vaststelling : 3 september 2015

INHOUDSOPGAVE

1	SAMENVATTING VAN DE BELANGRIJKSTE OORDELEN	5
2	TOELICHTING OP DE OORDELEN	6
3	REACTIE VAN HET BESTUUR	11
4	OPZET VAN HET ONDERZOEK	13
	BIJLAGE 1 STANDAARDEN EN PORTRETTEEN	14
	BIJLAGE 2 ACHTERGRONDINFORMATIE	18

1 SAMENVATTING VAN DE BELANGRIJKSTE OORDELEN

SBO Zonnesteent heeft haar kwaliteit op orde en de inspectie handhaaft het basisarrangement.

- Het team van SBO Zonnesteent bouwt aan de onderwijskwaliteit. De fundamenteën zijn klaar. Het team werkt aan de verdere uitbouw van de kwaliteit van het onderwijs.
- Hoewel de inspectie geen uitspraak kan doen over de cognitieve eindresultaten, lijken de leerlingen volgens hun mogelijkheden te presteren. Bij rekenen-wiskunde kunnen de resultaten beter.
- De leraren hebben in voldoende mate zicht op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.
- De leraren stellen ontwikkelingsperspectieven op voor alle leerlingen. De school werkt aan de doorvertaling van de ontwikkelingsperspectieven naar de groepsplannen.
- De leraren stemmen het onderwijs af op de verschillende onderwijsbehoeften van de leerlingen door te werken met leerroutes en differentiatie daarbinnen. Dit is voor rekenen-wiskunde al zichtbaar uitgewerkt. De andere vakken volgen nog.
- De instructie is helder. De kinderen zijn veelal betrokken. Er zijn echter verschillen tussen de leraren waarneembaar in het didactisch handelen wat betreft klassenmanagement en doelgericht werken.
- Het in beeld brengen van wat kinderen met forsere achterstanden nodig hebben en het aansluitende ortho-didactisch handelen vormen een aandachtspunt.
- De leraren en leerlingen voelen zich in de regel veilig op school. Het team werkt gericht aan het versterken van het pedagogisch klimaat.
- De schoolontwikkeling vindt deels gepland en proactief plaats, deels als reactie op ontwikkelingen. De aansturing van de schoolontwikkeling raakt soms in de verdrukking door de hectiek van de dag. Een heldere koers, een duidelijke taakverdeling en een doelgerichte aanpak kunnen de school helpen bij een duurzame schoolontwikkeling.

2 TOELICHTING OP DE OORDELEN

2.1 Kwaliteitsoordelen op de tien onderzochte standaarden

Hieronder staan de kwaliteitsoordelen op de standaarden per kwaliteitsgebied en een toelichting daarop. De score geeft aan in welke mate de betreffende standaard is gerealiseerd. Bijlage 1 geeft de portretten weer die bij deze standaarden horen.

Legenda:

1. zeer zwak
2. zwak
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen

Onderwijsresultaten		1	2	3	4	5
1.1	Cognitieve eindresultaten					•

De Inspectie van het Onderwijs is op dit moment nog niet in staat om op basis van de uitstroomgegevens of eindresultaten te beoordelen of de leeropbrengsten op schoolniveau overeenstemmen met de mogelijkheden van de leerlingenpopulatie. Zij geeft dan ook nu nog geen oordeel over de resultaten van de school. Wel heeft zij op basis van de eindresultaten van de schoolverlaters zich een beeld gevormd van deze opbrengsten.

De eindopbrengsten lijken voor de afgelopen drie schooljaren van voldoende niveau. Voor begrijpend lezen lijken de resultaten overeen te komen met wat gemiddeld genomen verwacht kan worden van scholen met een vergelijkbare leerlingenpopulatie qua (cognitieve) capaciteiten. Voor rekenen-wiskunde lijken de resultaten wat mager voor de leerlingenpopulatie van de school. De school is zich bewust van de lagere rekenresultaten en heeft al op vele manieren geprobeerd deze resultaten te versterken. Tot nu toe is dit niet gelukt. Een relatief grote groep kinderen komt nauwelijks uit de beginfase van het rekenen. De school blijft zoeken naar achterliggende oorzaken en aansluitende oplossingen.

SBO Zonnestein streeft een brede ontwikkeling van leerlingen na. Vanuit dat perspectief zou de school kunnen overwegen ook voor onderdelen zoals de sociaal-emotionele ontwikkeling, zelfstandig werken, wereldoriëntatie,

lichamelijke opvoeding en de creatieve vakken een manier te bedenken om de behaalde resultaten zichtbaar te maken.

Onderwijsproces		1	2	3	4
2.1	Aanbod			•	
2.2	Zicht op ontwikkeling			•	
2.3	Didactisch handelen			•	
2.4	Ondersteuning			•	

SBO Zonnestein heeft in de afgelopen periode voor technisch en begrijpend lezen, rekenen-wiskunde en wereldoriëntatie nieuwe methoden aangeschaft. De vernieuwing van de taal- en spellingsmethode volgt nog. Al met al beschikt de school binnenkort over een breed en eigentijds aanbod, afgestemd op de leerlingenpopulatie. De afgelopen tijd heeft het accent op de vernieuwing van de kernvakken gelegen. De school werkt nu aan de verdere verbreding van het aanbod. Door de kernvakken onder te verdelen in leerroutes gekoppeld aan uitstroombestemmingen krijgt de aansluiting van het aanbod op het voortgezet onderwijs steeds beter vorm. Vermeldenswaard is de inzet van de logopedisten bij het taalonderwijs.

De school verzamelt voor alle leerlingen die op school geplaatst worden de beschikbare informatie en legt dit vast in een ontwikkelingsperspectief. Zij maakt hierbij de omslag van 'denken vanuit tekorten en stoornissen' naar 'aansluiten bij ontwikkelingskansen'. Door leraren verantwoordelijk te maken voor het opstellen van het ontwikkelingsperspectief streeft de school naar een dynamisch werkdocument. De ontwikkeling is pril en de kwaliteit van de ontwikkelingsperspectieven nog divers. In de onderbouwing van het integratieve beeld ontbreekt soms nog de redenering waarom een bepaald ontwikkelingsperspectief passend is. Daarnaast kunnen de belemmerende en bevorderende factoren explicieter geformuleerd worden, zodat ze houvast bieden bij het formuleren van de onderwijsbehoeften van de leerlingen. De intern begeleiders ondersteunen de leraren bij het schrijven van de ontwikkelingsperspectieven.

Door de overstap naar een nieuw digitaal volgsysteem heeft de school ook haar groepsplannen herzien. De leraren hebben de eerste nieuwe groepsplannen voor rekenen-wiskunde opgesteld en doen hier nu ervaring mee op. Zij leggen de koppeling tussen ontwikkelingsperspectief, leerroute, tussendoelen en groepsplan. De school zoekt nu nog naar het goed samen brengen van de 'ontwikkelingsperspectievenbespreking' en de 'groepsbespreking'. De eerste evaluatie van de nieuwe werkwijze (zowel de leerlingenvorderingen als de systematiek) moet nog plaats vinden. Hoewel de gekozen systematiek complex

is, lijkt deze vooralsnog werkbaar binnen de school. Volgend jaar is de uitrol naar de andere vakgebieden gepland.

De leraren houden zicht op de vraag of de leerlingen zich volgens de gestelde tussendoelen ontwikkelen met behulp van toetsen, observaties en leerlingenwerk. Deze gegevens worden voldoende planmatig gebruikt voor de bijstelling van het onderwijs. De nieuwe groepsplannen differentiëren niet alleen naar leerroute, maar ook naar ondersteuningsbehoefte. Op dit moment gaat het daarbij vooral om afstemming gericht op de werkhouding en algemenere pedagogische zaken. De didactische analyse bij forsere achterstanden krijgt nog te weinig aandacht in de groepsplannen. Hierdoor blijft de geboden aanvullende ondersteuning voor deze leerlingen te algemeen. Door de informatie uit diagnostische gesprekjes of de groepsbespreking te verwerken in de groepsplannen kan meer diepgang in de groepsplannen komen en daarmee ook in de inhoud van de verlengde instructie.

De leraren werken bij reken-wiskunde met de nieuwe werkwijze voor groepsplannen. Bij technisch en begrijpend lezen en spelling hanteren leraren op dit moment een eigen aanpak voor de afstemming en ondersteuning van leerlingen. Meer eenduidigheid van handelen zal ontstaan als ook voor deze vakgebieden de nieuwe aanpak ingevoerd wordt.

Het didactisch handelen is als voldoende gewaardeerd. Tijdens de meeste lessen zijn de leerlingen actief betrokken. De leraren reageren positief op de inbreng van de leerlingen. De instructie is helder. Wel blijken er verschillen tussen leraren in de kwaliteit van het klassenmanagement en het doelgericht werken. Deze verschillen zitten in het direct en consequent optreden bij overschrijden van regels, het hanteren van zelfstandig werkregels en het richten van de aandacht van kinderen op de leerdoelen van de les. De intern begeleiders gaan zich volgend schooljaar meer richten op de coaching van leraren met speciale aandacht voor het klassenmanagement. Daarnaast ligt er de vraag of een volledige zelfstandig werkles en verkorte instructie (en dus weinig uitleg van de leraar) tegemoet komen aan de onderwijsbehoeften van leerlingen in het sbo.

Schoolklimaat en veiligheid		1	2	3	4
3.1	Schoolklimaat			•	
3.2	Veiligheid			•	

De leerlingenpopulatie van SBO Zonnestein stelt andere eisen aan de competenties van leraren dan voorheen, vooral in het omgaan met moeilijk gedrag van leerlingen. De laatste peiling van de veiligheidsbeleving van leraren en leerlingen liet zien dat leraren zich door dit moeilijke gedrag belast voelden. Dit was voor school aanleiding om extra te investeren in het pedagogisch

klimaat, de omgang tussen leerlingen onderling en tussen leerkracht en leerling. De leraren willen alle leerlingen van SBO Zonnesteen een veilig plekje op school bieden. Ze doen bijzonder hun best om dit te realiseren. Ouders en leraren zijn positief over de nieuwe aanpak waarbij positief gedrag benadrukt en beloond wordt en preventief gewerkt wordt aan het voorkomen van incidenten. Deze insteek lijkt het aantal incidenten te verminderen. De respectvolle omgang van zowel leerlingen onderling als met de leraar blijft echter wel aandacht vragen. De school peilt geregeld het welbevinden van leraren en leerlingen en volgt de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen. De ingezette gedragsaanpak werkt toe naar de schoolbrede Zonnesteen-aanpak voor het omgaan met elkaar, met duidelijke regels en afspraken. De ingezette ontwikkelingen lijken perspectiefvol.

Kwaliteitszorg en ambitie		1	2	3	4
4.1	Evaluatie en verbetering			•	
4.2	Kwaliteitscultuur			•	
4.3	Verantwoording en dialoog			•	

De school zet veel instrumenten in om zicht te krijgen op haar eigen kwaliteiten: kwaliteitskaarten, zelfevaluatie, audit, kijkwijzers. Deze gegevens bepalen enerzijds wat de school oppakt (ontwikkelingsperspectieven, groepsplannen), anderzijds wordt dit ingegeven door plotseling urgente zaken (pedagogisch klimaat, communicatie). Pro-actief en reactief beleid lopen door elkaar en maken het enigszins lastig om zicht te krijgen op de koers van de school. Dit wordt versterkt door een oplossings- en activiteitengerichte aanpak ('Wat is het probleem?', 'Hoe gaan we dat aanpakken?'). Het helder communiceren over het samenhangende perspectief en traject er naar toe ('Wat voor school willen we zijn?' en 'Hoe komen we daar?') vormen nog een uitdaging voor het managementteam.

De school voert de lopende trajecten (ontwikkelingsperspectieven, schoolklimaat, communicatie) goed uit. Hoewel de planmatige onderbouwing sterker kan, vindt de implementatie systematisch en grondig plaats. Het managementteam streeft naar steeds meer gezamenlijke verantwoordelijkheid van het hele team voor de leerlingen, de groepen, het teamfunctioneren en de kwaliteit van het onderwijs. De organisatie wordt hier ook steeds meer op toegesneden door de inrichting van werkgroepen, het communicatietraject en het verhelderen van taken en verantwoordelijkheden. Het loslaten van verantwoordelijkheden door de directie en deze beleggen bij werkgroepen of staf blijft soms lastig. Directie en team moeten hierin nog enigszins hun weg vinden. Het traject rondom communicatie/feedback legt momenteel een basis voor open en eerlijke communicatie binnen het team en

vormt een goede voedingsbodem voor het samen verder ontwikkelen en leren. Een gezamenlijke verantwoordelijkheid, heldere taakafbakening en het versterken van staf en leraren biedt ook kansen voor de directie om zich meer te kunnen richten op haar eigen taken en minder gestuurd te worden door de hectiek van de dag. Het gevoel achter de feiten aan te lopen kan dan kantelen naar vooruitdenken en lijnen uit zetten.

De school legt verantwoording af aan haar belanghebbenden. De ouders, met wie gesproken is, ervaren verschillen tussen leraren in de mate waarin met hen gecommuniceerd wordt over hun kind. Ook de drempel om met de leraren of directie te spreken is voor de ene ouder hoger dan de andere. De school onderneemt diverse initiatieven om de betrokkenheid van ouders bij de schoolontwikkeling te vergroten. De school vindt de betrokkenheid van ouders namelijk erg belangrijk. De laatste thema-avond van de ouderraad was een groot succes.

De leraren proberen de leerlingen steeds meer te betrekken bij hun eigen ontwikkeling. Wellicht kan ook de betrokkenheid van leerlingen bij de school vergroot worden door bijvoorbeeld een leerlingenraad in te stellen.

2.2 Oordelen over naleving

De inspectie concludeert dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.

De inspectie heeft, na de invoering van de wet passend onderwijs, ook gekeken of de school voldoet aan de aangepaste wettelijke voorschriften over de schoolgids, het schoolplan en het ontwikkelingsperspectief. Dat is niet het geval wat betreft het schoolplan (WPO artikel 12). De school is verzocht dit te herstellen in de volgende editie.

3 REACTIE VAN HET BESTUUR

Dit rapport beschrijft de oordelen van de inspectie over de kwaliteit van het onderwijs op SBO Zonnesteen.

Daarnaast heeft de inspectie de school en het bestuur gevraagd haar eigen kwaliteit te beoordelen en dat samen met de oordelen van de inspectie te vertalen naar de ontwikkelingsrichting van de school.

Hieronder geeft het bestuur haar reactie:

Op hoofdlijnen herkent het bestuur zich in het rapport. Fijn om terug te lezen dat de positieve ontwikkelingen die op Zonnesteen ingezet zijn, ook gezien worden.

Bevindingen uit het onderzoek die reeds in gang gezet zijn dan wel in de verdere ontwikkeling van de school zullen worden betrokken, zijn de volgende:

- De doorvertaling van de ontwikkelingsperspectieven naar de (groeps)plannen op het didactische maar ook op het pedagogische vlak. Deze ontwikkeling is inmiddels ingezet maar vraagt nog de nodige aandacht met betrekking tot ondersteuning, zowel inhoudelijk als procesmatig om een goede werkwijze te ontwikkelen die van de leerkracht is en goed ingebed is binnen SBO Zonnesteen. Alleen dan kan de leerling ervan profiteren.
- Verbeteren van de resultaten rekenen en wiskunde blijft voortdurend onder de aandacht. Betere diagnostische onderzoeken die kunnen leiden tot gerichtere aanpak én inzet expertise vanuit ZML ten behoeve van de zwakste groep leerlingen, zal verder worden uitgebreid ter ondersteuning van ons rekenonderwijs.
- Ter verbetering van het didactisch handelen, goed klassenmanagement en doelgericht werken, gaan de IB-ers al meer (en volgend schooljaar nog gericht) de groepen in ter ondersteuning van de leerkracht.
- Voor wat betreft een heldere koers SBO Zonnesteen zien wij deze opmerking ook terug in het verslag naar aanleiding van onze zelfevaluatie en audit met betrekking tot de "gezamenlijke verantwoordelijkheid". De stip aan de horizon is onvoldoende duidelijk, is het team onvoldoende eigen. Daar wordt bij de start van het nieuwe schooljaar expliciet opgepakt. Als die koers duidelijk is kan de gezamenlijke verantwoordelijkheid beter inhoud gegeven worden. Hierdoor kan dan ook de taakverdeling natuurlijker vorm krijgen.

Planning en uitwerking van deze doelen (voor zover aan de orde) zullen te vinden zijn in ondernemingsplan 2016 en het (nog op te stellen) schoolplan 2016-2020.

4 OPZET VAN HET ONDERZOEK

Volgens de wet moeten alle scholen eens in de vier jaar door de inspectie worden bezocht. Vanaf januari 2015 krijgen alle scholen die daarvoor in aanmerking komen, een onderzoek met het nieuwe conceptwaarderingskader. Zo ook SBO Zonnestein.

Op 9 juni 2015 hebben de volgende onderzoeksactiviteiten plaatsgevonden:

- een documentenanalyse;
- gesprekken met verschillende groepen belanghebbenden: leerlingen, ouders, leraren, intern begeleiders en directie;

Op 11 juni 2015 is een feedbackgesprek gevoerd met het bestuur, de schoolleiding, de intern begeleiders en enkele leraren van de school. In dit gesprek zijn de bevindingen en oordelen van de inspectie besproken en is de school gevraagd aan te geven wat zij gaat doen met deze bevindingen.

BIJLAGE 1 STANDAARDEN EN PORTRETTE

KWALITEITSGEBIED 1: ONDERWIJSRESULTATEN

KWALITEITSGEBIED 2: ONDERWIJSPROCES

STANDAARD 2.1: AANBOD

Het aanbod bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving.

De leraren bieden een breed, eigentijds en op de kerndoelen gebaseerd aanbod. Binnen de kaders van de wet maken zij keuzes in het aanbod, waardoor zij deze afstemmen op de onderwijsbehoeften die kenmerkend zijn voor de leerlingenpopulatie. De leraren verbreden of verdiepen het aanbod afhankelijk van de kenmerken van de leerlingenpopulatie. De school heeft bovendien een aanbod voor de referentieniveaus taal en rekenen dat past bij het niveau van alle leerlingen. De leraren hanteren leermiddelen die afgestemd zijn op de ontwikkelingsfase van de leerlingen. Het aanbod sluit aan op het niveau van de leerlingen bij binnenkomst van de school en bereidt hen voor op het aanbod bij de start van het vervolgonderwijs. Daar tussenin verdelen de leraren de leerinhouden evenwichtig en in samenhang over de leerjaren heen. Het aanbod draagt bij aan de basiswaarden van de democratische rechtsstaat.

STANDAARD 2.2: ZICHT OP ONTWIKKELING

De leraren volgen en analyseren de ontwikkeling van alle leerlingen met als doel het onderwijs voor hen vorm te geven.

De leraren verzamelen voortdurend systematische informatie over de ontwikkeling van hun leerlingen. Zij gaan regelmatig na in welke mate de leerlingen profiteren van het geboden onderwijs en hoe de ontwikkeling van leerlingen verloopt ten opzichte van henzelf en van leeftijdgenoten. Wanneer leerlingen niet genoeg lijken te profiteren gaat de school na waar de ontwikkeling stagneert en wat mogelijke verklaringen hiervoor zijn. De leraren gebruiken al deze informatie vervolgens om het onderwijs af te stemmen op de onderwijsbehoeften van zowel groepen leerlingen als individuele leerlingen. Ze gebruiken daarbij een cyclische aanpak.

STANDAARD 2.3: DIDACTISCH HANDELEN

Het didactisch handelen van de leraren stelt de leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling.

De leraren plannen en structureren hun handelen met behulp van de informatie die zij over de leerlingen hebben en stimuleren een brede ontwikkeling. Het

team handelt op basis van een samenhangend en consistent pedagogisch-didactisch concept.

De leraren zorgen voor effectieve instructies: aansprekend, doelmatig en interactief. Ze geven blijk van hoge verwachtingen en reageren positief op de inbreng van leerlingen waardoor deze zich ondersteund en uitgedaagd voelen. Bij de instructies en opdrachten gebruiken de leraren passende vakdidactische principes en werkvormen. Ook zorgen zij ervoor dat het niveau van hun lessen past bij het beoogde eindniveau. Zij stemmen de instructies en opdrachten af op de behoeften van groepen en individuele leerlingen, zodat alle leerlingen actief, gemotiveerd en betrokken zijn en de voor hen beschikbare tijd effectief besteden. Tijdens de (leer)activiteiten gaan de leraren na of de leerlingen de leerstof en de opdrachten begrijpen. Daarbij geven de leraren de leerlingen directe en individuele feedback op hun werken en leren.

STANDAARD 2.4: ONDERSTEUNING

Leerlingen die dat nodig hebben ontvangen extra aanbod, en ondersteuning.

De school heeft voor leerlingen met bijzondere ondersteuningsbehoeften interventies gepland. Deze interventies zijn gericht op het (ontwikkelings)perspectief van de leerling. Voor de leerlingen die structureel een onderwijsaanbod krijgen op een ander niveau dan de leeftijdsgroep of extra bekostigd worden vanuit het samenwerkingsverband, stelt de school een (ontwikkelings)perspectief op. De school evalueert regelmatig of de extra ondersteuning het gewenste effect heeft en stelt de interventies zo nodig bij.

KWALITEITSGEBIED 3: SCHOOLKLIMAAT EN VEILIGHEID

STANDAARD 3.1: SCHOOLKLIMAAT

De school kent een ambitieus en stimulerend klimaat.

De schoolleiding en de leraren creëren een stimulerend en ambitieus pedagogisch klimaat. Er zijn duidelijke regels en een voorspelbaar en betrouwbaar positief klimaat waarin afspraken nagekomen worden. Schoolleiding en leraren kennen een focus op persoonlijke ontwikkeling en leren, waarin alle leerlingen gezien worden en zich betrokken voelen bij de schoolgemeenschap. Het schoolklimaat is ondersteunend voor de cognitieve en sociale ontwikkeling.

STANDAARD 3.2: VEILIGHEID

Schoolleiding en leraren waarborgen een veilige, respectvolle en betrokken omgeving voor leerlingen en leraren.

Schoolleiding en leraren waarborgen de veiligheid van de school en zijn omgeving voor alle leerlingen en het personeel. Leerlingen, leraren, schoolleiding en overig personeel gaan respectvol en betrokken met elkaar om. De leraren leren leerlingen sociale vaardigheden aan en tonen voorbeeldgedrag. Schoolleiding en leraren voorkomen pesten, agressie en geweld in elke vorm en treden zo nodig snel en adequaat op. De school heeft daarvoor een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen, registreren, afhandelen en evalueren van incidenten. Het beleid voorziet ook in een regelmatige meting van de veiligheidsbeleving van de leerlingen, en het personeel. De school heeft een vertrouwenspersoon. Alle betrokkenen kennen dit beleid.

KWALITEITSGBIED 4: KWALITEITZORG EN AMBITIE

STANDAARD 4.1: EVALUATIE EN VERBETERING

De school heeft vanuit haar maatschappelijke opdracht ambities en doelen geformuleerd, evalueert regelmatig de realisatie en verbetert op basis daarvan systematisch haar onderwijs.

De school weet, rekening houdend met haar maatschappelijke opdracht en kenmerken van de leerlingenpopulatie, waarin zij zich wil onderscheiden, c.q. profileren, en heeft daaruit toetsbare doelen afgeleid voor de korte en middellange termijn. De kwaliteitszorg heeft in elk geval betrekking op de resultaten, het onderwijsproces waaronder het aanbod, het schoolklimaat en de veiligheid. De schoolleiding en de leraren beoordelen systematisch maatregelen en instrumenten om te waarborgen dat het personeel zijn bekwaamheid heeft en onderhoudt. De school betreft onafhankelijke deskundigen en belanghebbenden bij deze beoordeling en analyseert de relatie van de resultaten met de financiële voorzieningen en wettelijke vereisten. De evaluaties leiden tot toegankelijke managementinformatie. Waar nodig voert de school planmatig verbeteringen door die voldoende ambitieus zijn en aansluiten bij de evaluaties.

STANDAARD 4.2: KWALITEITSCULTUUR

De school kent een professionele kwaliteitscultuur en functioneert transparant en integer.

Het beleid van de school om haar visie op de onderwijskwaliteit en ambities te realiseren is breed gedragen. Er is een grote bereidheid om gezamenlijk het onderwijs te verbeteren. Het bestuur en de schoolleiding vertonen onderwijskundig leiderschap en kwaliteitsbewustzijn. Er wordt gehandeld vanuit een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling.

De schoolleiding en de leraren werken gezamenlijk aan een voortdurende verbetering van hun professionaliteit. Leraren en andere betrokkenen bij de school werken resultaatgericht, zijn aanspreekbaar op gemaakte afspraken en zijn zich bewust van de effecten van hun handelen op de onderwijskwaliteit en op de ontwikkeling van de leerlingen. De school werkt vanuit een transparante en integere cultuur waarin sprake is van zichtbaar zorgvuldig handelen.

STANDAARD 4.3: VERANTWOORDING EN DIALOOG

De school legt toegankelijk en betrouwbaar verantwoording af over ambities, doelen en resultaten en voert daarover actief een dialoog met haar omgeving.

De school betreft interne en externe belanghebbenden bij de ontwikkeling van haar beleid, bespreekt regelmatig haar ambities en welke resultaten ze behaalt. Ze vraagt van deze belanghebbenden een actieve bijdrage in het realiseren van haar ambities en doelen en spreekt hen daarop aan. Daarnaast staat de school open voor wensen en voorstellen van interne en externe belanghebbenden en verwerkt deze. De school verantwoordt zich over de resultaten op een voor de belanghebbenden toegankelijke en heldere wijze.

BIJLAGE 2 ACHTERGRONDINFORMATIE

Onderwijsinspectie vernieuwt het toezicht

De Inspectie van het Onderwijs vernieuwt de komende jaren het onderwijstoezicht: meer maatwerk, meer ruimte voor voldoende presterende scholen, en sterker gericht op verdere ontwikkeling van de kwaliteit van het onderwijs. Scholen, besturen en leraren hebben - en nemen - zelf de verantwoordelijkheid om op hun eigen wijze het onderwijs te bieden dat het beste uit leerlingen en studenten haalt. Met het vernieuwde toezicht wil de inspectie nog sterker die eigen verantwoordelijkheid stimuleren. In het schooljaar 2014-2015 doet de inspectie met pilots ervaring op met het vernieuwde toezicht. De onderwijsinspectie nodigt u met nadruk uit uw mening, ervaringen en inzichten rond de vernieuwing met ons te blijven delen.

- **Basiskwaliteit is in orde, geheel moet beter** - De afgelopen decennia hebben we veel energie gestoken in het opsporen van minder presterende scholen en opleidingen en het samen met hen ervoor zorgen dat ze weer verbeterden. Dit heeft zijn vruchten afgeworpen: het aantal scholen dat zwak of zeer zwak is, is flink afgenomen. De basiskwaliteit is dus steeds vaker in orde. Maar tegelijk zien we dat het Nederlandse onderwijs over het geheel beter kan en moet. Met vernieuwd toezicht wil de onderwijsinspectie daar aan bijdragen.
- **Proces: samen de vernieuwing ontwikkelen** - Op weg naar vernieuwd toezicht gaan we niet alleen op pad. Het is een open proces van gezamenlijk ontwerpen met scholen en besturen, bestuurlijke partners, OCW, de politiek. Zo hebben we het afgelopen jaar in iedere sector raadplegingen georganiseerd over de hoofdlijnen van onze nieuwe koers en daar veel feedback op gekregen.
- **Instellingen eigen verantwoordelijkheid, de inspectie stimuleert** - Besturen, schoolleiders en niet in de laatste plaats de leraren dragen - en nemen - verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het onderwijs. En voor de eigen manier waarop zij het onderwijs invullen om het beste uit leerlingen en studenten te halen. De inspectie stimuleert de instellingen in het nemen van die eigen verantwoordelijkheid en we sluiten daar in ons toezicht bij aan.
- **Verdere kwaliteitsverbetering** - De kern van het nieuwe toezicht is dat we ook scholen en besturen boven de ondergrens gaan stimuleren tot verdere kwaliteitsverbetering voor hun leerlingen en studenten. We ondersteunen daarvoor de scholen en hun besturen in hun ambities en verbetervermogen. Scholen kunnen daarom straks het oordeel 'voldoende'

of 'goed' krijgen. De inspectie houdt overigens onverminderd aandacht voor risico's.

- **Totaalbeeld** - We geven een oordeel op basis van het totaalbeeld, een oordeel dat rekening houdt met het specifieke karakter van elke school en dat ondersteund wordt met toetsbare gegevens.
- **Aansluiten bij kwaliteitszorg besturen en scholen** - Besturen en schoolleiders nemen steeds meer verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van hun scholen en opleidingen. Met alle besturen gaat de Inspectie van het Onderwijs regelmatig de kwaliteit van de scholen en de kwaliteitszorg van het bestuur bespreken, mede aan de hand van de informatie van de school of het bestuur zelf. We zoeken de dialoog met deze besturen, schoolleiders en leraren over wat hen beweegt, hoe ze er voor staan en waar ontwikkelingskansen liggen.
- **Leraar centraal** - Cruciaal in het toezicht is de aandacht voor de centrale positie van de leraar en de professionalisering. Met het toezicht willen we schoolleiders en besturen stimuleren om de leraar optimaal in staat te stellen zich te ontwikkelen. Leraren zijn met elkaar immers doorslaggevend voor de kwaliteit van het onderwijs en voor de verdere verbetering daarvan. Leraren moeten zich (weer) eigenaar voelen van het onderwijs dat in hun school geboden wordt en de inspectie wil dit graag stimuleren.
- **Medio 2015 eerste evaluaties** - We benutten 2015 om in pilots zaken uit te testen, om zicht te krijgen op eerste effecten van onze vernieuwingen, om zaken bij te stellen, en uiteindelijk ook om te zien waar we het mis hadden. Rond de zomer van 2015 evalueren we de eerste uitkomsten van de pilots en gesprekken en bepalen dan het verdere traject.